

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

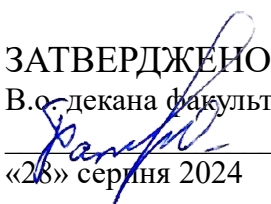
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет
соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти

Кафедра
Інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. декана факультету

 (Палилюлько О.М.)
«28» серпня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавство

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь	«бакалавр»
освітньо-професійна програма	«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
шифр і назва галузі знань	07 Управління та адміністрування
шифр і назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
назва спеціалізації	
мова викладання	Українська

м. Кам'янець-Подільський
2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

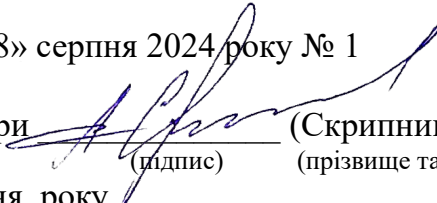
Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Завадська І.М., к.і.н., доцент, доцент кафедри професійної та спеціальної освіти
2. Винниченко-Кумкова Л.О., канд. юр. наук, доцент кафедри публічного управління, менеджменту та інклюзивної економіки

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри (Скрипник А.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«28» _серпня_ року

1. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: формувати систему знань у галузі держави і права, правового регулювання суспільних відносин, юридичного забезпечення господарської діяльності, засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти.

1.1. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності	<p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p>

	<p>СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку</p>
--	--

1.2. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	<p>ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p> <p>ПР 22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПР 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПР 26. Визначати випадки, ухвалювати рішення та діяти щодо неприпустимості корупції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку</p> <p>ПР 27. Виявляти випадки та діяти щодо недопущення професійної недобросовісності</p>
--------------------------------------	--

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

- 1.1. Кількість кредитів – 4
- 1.2. Загальна кількість годин – 120
- 1.3. Кількість модулів – 2
- 1.4. Кількість змістових модулів – 2
- 1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання –

2. Характеристика навчальної дисципліни:

- 2.1. Форма навчання – денна, заочна
- 2.2. Статус навчальної дисципліни – нормативна навчальна дисципліна
- 2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – *ПР 21, ПР22.*

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Загальне вчення про державу.

Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава.

Тема 2. Загальне вчення про право.

Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види

Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.

Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина.

Тема 4. Державна влада в Україні.

Що таке влада? Чи завжди вона існувала? В чому полягає сутність теорії розподілу влади? Види влади. Система органів державної влади в Україні. Верховна рада України. Президент України : конституційний статус та повноваження. Органи державної виконавчої влади України.

Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.

Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка ХУІ-ХУІІІ ст. Державно-правова думка в Україні ХІХ - ХХ ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно- правові концепції в Україні наприкінці ХІХ— на початку ХХ ст.

Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.

Поняття громадянства України. Умови прийняття до громадянства України та виходу з громадянства України. Міжнародні стандарти в галузі прав людини і громадянина.

Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.

Поняття суспільства. Фактори становлення громадянського суспільства. Етапи розвитку громадянського суспільства.

Поняття і ознаки громадянського суспільства. Роль держави в громадянському суспільстві. Співвідношення понять "право" і "державна". Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави. Закріплення основних ознак правової держави в Конституції України.

Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.

Форми безпосереднього волевиявлення українського народу

Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.

Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання.

Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки

провадження.

Тема 10. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Адміністративна відповідальність. Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.

Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Система та види адміністративних стягнень. Загальні правила й строки притягнення до адміністративної відповідальності.

Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.

Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України. Поняття, предмет і цілі адміністративного права. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративного права.

Тема 13. Фінансове право.

Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України.

Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.

Тема 14. Банківське право України.

Поняття банківського права, його предмет та метод.

Банківські правовідносини, їх види та суб'єкти. Джерела та принципи банківського права. Правове регулювання банківської діяльності та банківських операцій в Україні.

Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.

Предмет та джерела права соціального захисту. Загальні засади права соціального забезпечення. Сучасна пенсійна система України. Соціально-побутове обслуговування. Право на охорону здоров'я. Соціальний захист громадян, які постраждали, внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Тема 16. Основи фінансового права

Особливості виникнення фінансового права. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.

Змістовий модуль 2

Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.

Поняття і предмет сімейного права.

Сімейно - правовий метод регулювання суспільних відносин. Джерела сімейного права.

Функції сімейного права.

Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.

Поняття сім'я, шлюб. Підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Права та обов'язки неповнолітніх батьків.

Аліментні зобов'язання батьків та дітей.

Тема 19. Недійсність шлюбу.

Підстави і порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним в судовому порядку. Поняття дійсного, недійсного і фіктивного шлюбу.

Поновлення шлюбу після його розірвання.

Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.

Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Особливості влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тема 21. Основи сімейного права.

Поняття сімейного права та сім'ї. Предмет і система сімейного права. Поняття шлюбу. Порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.

Тема 22. Право власності.

Поняття і зміст права власності. Види і форми власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Захист права власності в цивільному праві. Право інтелектуальної власності.

Тема 23. Спадкове право.

Основи спадкового права, процедура оформлення заповіту. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Відмова від спадщини.

Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.

Поняття правочину, його ознаки та види. Умови і форми дійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним. Довіреність, її види, формат строк дії. Шлюбний договір. Правовідносини між подружжям з приводу належного їм майна.

Тема 25. Основи цивільного права.

Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Право власності. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір. Спадкове право.

Тема 26. Основи трудового права.

Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей

права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.

Тема 27. Колективний і трудовий договір.

Поняття колективного договору, угоди та їх сторони. Зміст колективного договору. Колективні угоди: поняття, сторони та їх зміст. Порядок укладення колективного договору, угоди. Дія колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення у сфері дії колективного договору, угоди. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору.

Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та підстава кримінальної відповідальності.

Поняття, ознаки, види та стадії злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.

Поняття і ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Класифікація правопорушень. Злочини і проступки. Види проступків. Поняття і характеристика юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.

Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції.

Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.

Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.

Тема 32. Вирішення господарських спорів.

Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.

Тема 33. Екологічне законодавство.

Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.

Тема 34. Земельне право України.

Право власності на землю. Оренда землі. Порядок вирішення земельних спорів.

Тема 35. Підприємницька діяльність.

Правила реєстрації підприємницької діяльності. Документи необхідні для відкриття підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.

Тема 36. Основи житлового законодавства.

Загальна характеристика Житлового кодексу України.

Право громадян на житло та форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр.	сем	лаб	сам.в.	
ЗМ 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.	52	14	8	4	-	26	
Тема 1. Загальне вчення про державу.	4	2	-	-	-	2	
Тема 2. Загальне вчення про право.	4	2	-	-	-	2	
Тема 3. Конституція України, її	4	-	2	-	-	2	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр.	сем	лаб	сам.в.	
політичне і юридичне значення.							
Тема 4. Державна влада в Україні.	6	-	-	-	-	6	
Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	2	2	-	-	-	-	
Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.	2	-	2	-	-	-	
Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.	2	-	-	2	-	-	
Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	4	-	2	-	-	2	
Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.	2	2	-	-	-	-	
Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.	6	-	-	-	-	6	
Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	2	-	2	-	-	-	
Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	2	-	-	2	-	-	
Тема 13. Фінансове право.	2	2	-	-	-	-	
Тема 14. Банківське право України.	6	-	-	-	-	6	
Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	2	2	-	-	-	-	
Тема 16. Основи фінансового права.	2	2	-	-	-	-	
ЗМ 2. ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЗАКОНОДАВСТВА	68	16	8	10	-	34	
Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	2	2	-	-	-	-	
Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	2	-	-	2	-	-	
Тема 19. Недійсність шлюбу.	2	-	2	-	-	-	
Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	2	-	2	-	-	-	
Тема 21. Основи сімейного права.	2	-	-	2	-	-	
Тема 22. Право власності.	2	2	-	-	-		
Тема 23. Спадкове право.	6	-	-	-	-	6	
Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	2	-	2	-	-		
Тема 25. Основи цивільного права.	2	2	-	-	-		
Тема 26. Основи трудового права.	8	-	-	2	-	6	
Тема 27. Колективний і трудовий договір.	2	2	-	-	-		
Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	2	2	-	-	-		
Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	2	2	-	-	-		
Тема 30. Судові та правоохоронні	4	-	-	-	-	4	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр.	сем	лаб	сам.в.	
органи України.							
Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	8	-	-	2	-	6	
Тема 32. Вирішення господарських спорів.	6	-	2	-	-	4	
Тема 33. Екологічне законодавство.	6	-	-	2	-	4	
Тема 34. Земельне право України.	4	-	-	-	-	4	
Тема 35. Підприємницька діяльність.	2	2	-	-	-		
Тема 36. Основи житлового законодавства.	2	2	-	-	-		
РАЗОМ	120	30	16	14		60	

1) Темі та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Загальне вчення про державу.	Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава	2
2	Тема 2. Загальне вчення про право.	Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види.	2
3	Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка ХУІ-ХУІІІ ст. Державно-правова думка в Україні ХІХ - ХХ ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно-правові концепції в Україні наприкінці ХІХ— на початку ХХ ст.	2
4	Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.	Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження.	2
5	Тема 13. Фінансове право.	Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України.	2

6	Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	Предмет та джерела права соціального захисту. Загальні засади права соціального забезпечення. Сучасна пенсійна система України. Соціально-побутове обслуговування. Право на охорону здоров'я. Соціальний захист громадян, які постраждали, внаслідок Чорнобильської катастрофи.	2
7	Тема 16. Основи фінансового права.	Особливості виникнення фінансового права. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.	2
8	Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	Поняття і предмет сімейного права. Сімейно - правовий метод регулювання суспільних відносин. Джерела сімейного права. Функції сімейного права.	2
9	Тема 22. Право власності.	Поняття і зміст права власності. Види і форми власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Захист права власності в цивільному праві. Право інтелектуальної власності.	2
10	Тема 25. Основи цивільного права.	Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Право власності. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір. Спадкове право.	2
11	Тема 27. Колективний і трудовий договір.	Поняття колективного договору, угоди та їх сторони. Зміст колективного договору. Колективні угоди: поняття, сторони та їх зміст. Порядок укладення колективного договору, угоди. Дія колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення у сфері дії колективного договору, угоди. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору.	2
12	Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та підстава кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки, види та стадії злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	2

13	Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	Поняття і ознаки правопорушення. Класифікація правопорушень. Злочини і проступки. Види проступків. Поняття і характеристика юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.	2
14	Тема 35. Підприємницька діяльність.	Правила реєстрації підприємницької діяльності. Документи необхідні для відкриття підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.	2
15	Тема 36. Основи житлового законодавства.	Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло та форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.	2
Всього			30

2) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.	Етапи розвитку громадянського суспільства. Поняття і Поняття суспільства. Фактори становлення громадянського суспільства. ознаки громадянського суспільства. Роль держави в громадянському суспільстві. Співвідношення понять "право" і "державна". Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави. Закріплення основних ознак правової держави в Конституції України.	2
2	Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України. Поняття, предмет і цілі адміністративного права. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративного права.	2
3	Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	Поняття сім'я, шлюб. Підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Аліментні зобов'язання батьків та дітей.	2
4	Тема 21. Основи сімейного права.	Поняття сімейного права та сім'ї. Предмет і система сімейного права. Поняття шлюбу. Порядок укладення та припинення шлюбу. Особисті немайнові	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		права та обов'язки подружжя.	
5	Тема 26. Основи трудового права.	Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.	2
6	Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.	2
7	Тема 33. Екологічне законодавство.	Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.	21
Всього			14

3) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 3. Конституція України, політичне і юридичне значення. .	Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина.	2
2	Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.	Поняття громадянства України. Умови прийняття до громадянства України та виходу з громадянства України. Міжнародні стандарти в галузі прав людини і громадянина.	2
3	Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	Форми безпосереднього волевиявлення українського народу.	2
4	Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Система та види адміністративних стягнень. Загальні	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		правила й строки притягнення до адміністративної відповідальності.	
5	Тема 19. Недійсність шлюбу.	Підстави і порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним в судовому порядку. Поняття дійсного, недійсного і фіктивного шлюбу. Поновлення шлюбу після його розірвання.	2
6	Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Особливості влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.	2
7	Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	Поняття правочину, його ознаки та види. Умови і форми дійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним. Довіреність, її види, формат строк дії. Шлюбний договір. Правовідносини між подружжям з приводу належного їм майна.	2
8	Тема 32. Вирішення господарських спорів.	Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.	2
Всього			16

4) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

5) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 4. Державна влада в Україні.	Що таке влада? Чи завжди вона існувала? В чому полягає сутність теорії розподілу влади? Види влади. Система органів державної влади в Україні. Верховна рада України. Президент України : конституційний статус та повноваження. Органи державної виконавчої влади України. Соціальна технологія як соціологічна категорія. Технологічний підхід – невід'ємна межа сучасної соціальної діяльності. Етапи розвитку	6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		соціальних технологій при вирішенні соціальних проблем.	
2	Тема 1. Загальне вчення про державу.	Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава	2
3	Тема 2. Загальне вчення про право.	Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види.	2
4	Тема 3. Конституція України, політичне і юридичне значення.	Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина.	2
5	Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	Форми безпосереднього волевиявлення українського народу.	2
6	Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.	Адміністративна відповідальність. Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.	6
7	Тема 14. Банківське право України.	Поняття банківського права, його предмет та метод. Банківські правовідносини, їх види та суб'єкти. Джерела та принципи банківського права. Правове регулювання банківської діяльності та банківських	6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		операцій в Україні.	
8	Тема 23. Спадкове право.	Основи спадкового права, процедура оформлення заповіту. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Відмова від спадщини.	6
9	Тема 26. Основи трудового права.	Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.	6
10	Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції.	4
11	Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.	6
12	Тема 32. Вирішення господарських спорів.	Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.	4
13	Тема 33. Екологічне законодавство.	Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.	4
14	Тема 34. Земельне право України.	Право власності на землю. Оренда землі. Порядок вирішення земельних спорів.	4
Всього			60

3.2.2. ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
	64	6	2	2		54	
ЗМ 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.							
Тема 1. Загальне вчення про державу.	2	2					
Тема 2. Загальне вчення про право.	2	2					

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.	2		2				
Тема 4. Державна влада в Україні.	6					6	
Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.	4					4	
Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.	2	2					
Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава.	2			2			
Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.	6					6	
Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.	4					4	
Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.	6					6	
Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.	6					6	
Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.	4					4	
Тема 13. Фінансове право.	6					6	
Тема 14. Банківське право України.	4					4	
Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.	4					4	
Тема 16. Основи фінансового права.	4					4	
ЗМ 2. ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЗАКОНОДАВСТВА	56			2		54	
Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.	4					4	
Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.	4					4	
Тема 19. Недійсність шлюбу.	4					4	
Тема 20. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	2			2			
Тема 21. Основи сімейного права.	4					4	
Тема 22. Право власності.	4					4	
Тема 23. Спадкове право.	2					2	
Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.	2					2	
Тема 25. Основи цивільного права.	2					2	
Тема 26. Основи трудового права.	2					2	
Тема 27. Колективний і трудовий договір.	4					4	
Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.	2					2	
Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.	2					2	
Тема 30. Судові та правоохоронні	4					4	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
органи України.							
Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.	2					2	
Тема 32. Вирішення господарських спорів.	2					2	
Тема 33. Екологічне законодавство.	2					2	
Тема 34. Земельне право України.	2					2	
Тема 35. Підприємницька діяльність.	2					2	
Тема 36. Основи житлового законодавства.	4					4	
РАЗОМ	120	6	2	4		108	

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	<i>Тема 1. Загальне вчення про державу.</i>	Теорії походження держави і права. Поняття, ознаки, функції, форми держави. Загальне поняття про громадянське суспільство. Правова та соціальна держава	2
2	<i>Тема 2. Загальне вчення про право.</i>	Право-особливий вид соціальних норм. Ознаки і сутність права. Джерела і функції права. Правові норми: ознаки, структура та види.	2
3	<i>Тема 6. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України.</i>	Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка ХУІ-ХУІІІ ст. Державно-правова думка в Україні ХІХ - ХХ ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно-правові концепції в Україні наприкінці ХІХ— на початку ХХ ст.	2
Всього			6

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	<i>Тема 7. Держава і громадянське суспільство. Правова держава</i>	Поняття суспільства. Фактори становлення громадянського суспільства. Етапи розвитку громадянського суспільства. Поняття і ознаки громадянського суспільства. Роль держави в громадянському суспільстві. Співвідношення понять "право" і "держава". Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави. Закріплення основних ознак правової держави в Конституції України.	2
2	<i>Тема 20. Особисті</i>	Поняття та загальна характеристика	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	<i>немайнові права та обов'язки подружжя.</i>	особистих правовідносин за участю подружжя. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Особливості влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.	
Всього			4

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	<i>Тема 3. Конституція України, її політичне і юридичне значення.</i>	Конституція України - Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Соціально-економічні, політичні та особисті права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина	2
2			
Всього			2

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1			
2			
Всього			

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	<i>Тема 4. Державна влада в Україні.</i>	Що таке влада? Чи завжди вона існувала? В чому полягає сутність теорії розподілу влади? Види влади. Система органів державної влади в Україні. Верховна рада України. Президент України : конституційний статус та повноваження. Органи державної виконавчої влади України.	6
2	<i>Тема 5. Формування та розвиток державно-правової думки в Україні.</i>	Зародження і розвиток державно-правової думки в Україні. Державно-правова думка ХУІ-ХУІІІ ст. Державно-правова думка в Україні ХІХ - ХХ ст. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного рухів в Україні. Державно- правові концепції в Україні наприкінці ХІХ— на початку ХХ ст.	4
3	<i>Тема 8.</i>		6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	<i>Конституційно-правові форми народовладдя в Україні.</i>	Форми безпосереднього волевиявлення українського народу	
4	<i>Тема 9. Поняття, предмет і цілі адміністративного права.</i>	Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження.	4
5	<i>Тема 10. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.</i>	Адміністративна відповідальність. Поняття та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.	6
6	<i>Тема 11. Загальні засади адміністративної відповідальності.</i>	Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення. Система та види адміністративних стягнень. Загальні правила й строки притягнення до адміністративної відповідальності.	6
7	<i>Тема 12. Основи конституційного та адміністративного права України.</i>	Характеристика загальних засад конституційного ладу в Україні. Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України як один із інститутів конституційного права України. Поняття, предмет і цілі адміністративного права. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративного права.	4
8	<i>Тема 13. Фінансове право.</i>	Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового	6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.	
9	<i>Тема 14. Банківське право України.</i>	Поняття банківського права, його предмет та метод. Банківські правовідносини, їх види та суб'єкти. Джерела та принципи банківського права. Правове регулювання банківської діяльності та банківських операцій в Україні.	4
10	<i>Тема 15. Основи законодавства про соціальний захист.</i>	Предмет та джерела права соціального захисту. Загальні засади права соціального забезпечення. Сучасна пенсійна система України. Соціально-побутове обслуговування. Право на охорону здоров'я. Соціальний захист громадян, які постраждали, внаслідок Чорнобильської катастрофи.	4
11	<i>Тема 16. Основи фінансового права</i>	Особливості виникнення фінансового права. Поняття фінансового права, його предмет і метод. Принципи та функції фінансового права. Система і джерела фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки податку та його види.	4
12	<i>Тема 17. Поняття, предмет, метод, функції та принципи сімейного права України.</i>	Поняття і предмет сімейного права. Сімейно - правовий метод регулювання суспільних відносин. Джерела сімейного права. Функції сімейного права.	4
13	<i>Тема 18. Права та обов'язки матері, батька та дитини.</i>	Поняття сім'я, шлюб. Підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Аліментні зобов'язання батьків та дітей.	4
14	<i>Тема 19. Недійсність шлюбу.</i>	Підстави і порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним в судовому порядку. Поняття дійсного, недійсного і фіктивного шлюбу. Поновлення шлюбу після його розірвання.	4
15	<i>Тема 21. Основи сімейного права.</i>	Поняття сімейного права та сім'ї. Предмет і система сімейного права. Поняття шлюбу. Порядок укладення та припинення шлюбу.	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.	
16	<i>Тема 22. Право власності.</i>	Поняття і зміст права власності. Види і форми власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Захист права власності в цивільному праві. Право інтелектуальної власності.	4
17	<i>Тема 23. Спадкове право.</i>	Основи спадкового права, процедура оформлення заповіту. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Відмова від спадщини.	2
18	<i>Тема 24. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір.</i>	Поняття правочину, його ознаки та види. Умови і форми дійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним. Довіреність, її види, формат строк дії. Шлюбний договір. Правовідносини між подружжям з приводу належного їм майна.	2
19	<i>Тема 25. Основи цивільного права.</i>	Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Право власності. Загальні положення про зобов'язання, правочин, договір. Спадкове право.	2
20	<i>Тема 26. Основи трудового права.</i>	Поняття і предмет трудового права. Особливості методу трудового права в ринкових відносинах. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. Система трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.	2
21	<i>Тема 27. Колективний і трудовий договір.</i>	Поняття колективного договору, угоди та їх сторони. Зміст колективного договору. Колективні угоди: поняття, сторони та їх зміст. Порядок укладення колективного договору, угоди. Дія колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення у сфері дії колективного договору, угоди. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору.	4
22	<i>Тема 28. Кримінальна відповідальність та її підстави.</i>	Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та підстава кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки, види та стадії злочину.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Співучасть у вчиненні злочину. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	
23	<i>Тема 29. Правопорушення і юридична відповідальність.</i>	Поняття і ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Класифікація правопорушень. Злочини і проступки. Види проступків. Поняття і характеристика юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.	2
24	<i>Тема 30. Судові та правоохоронні органи України.</i>	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції.	4
25	<i>Тема 31. Судова система України. Правоохоронні та правозахисні органи України.</i>	Судова система України. Поняття судової влади та основні засади правосуддя в Україні. Конституційний суд України, його функції та завдання. Прокуратура в Україні. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби Безпеки України.	2
26	<i>Тема 32. Вирішення господарських спорів.</i>	Господарське право як галузь права. Господарське законодавство.	2
27	<i>Тема 33. Екологічне законодавство.</i>	Екологічні права й обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.	2
28	<i>Тема 34. Земельне право України.</i>	Право власності на землю. Оренда землі. Порядок вирішення земельних спорів.	2
29	<i>Тема 35. Підприємницька діяльність.</i>	Правила реєстрації підприємницької діяльності. Документи необхідні для відкриття підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.	2
30	<i>Тема 36. Основи житлового законодавства.</i>	Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло та форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.	4
Всього			108

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Методи навчання: словесні методи: лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо; наочні методи: презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо; робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернетресурсами; комп'ютерні засоби навчання: онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари тощо; дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

4.2. Форми та методи оцінювання: Усне та письмове опитування; стандартизовані тести; глосарій; презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: Залік

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркового дисциплін:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для денної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
40 %					60 %				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	...	T9	

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для заочної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль									Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
МКР					Підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення				
60 %					40 %				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	...	T9	

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни,

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захисту навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

Робоча програма з дисципліни (розглянута та схвалена на засіданні кафедри)

Плани занять, конспекти лекцій

Перелік основної та додаткової літератури

Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з комплектами завдань

Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо

Засоби поточного контролю

Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни.

Електронний підручник

Методичні розробки для проведення окремих занять

9. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Акт проголошення незалежності України : Закон України від 24.08.1991 р. № 1427-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>.
3. Декларація прав національностей України : Закон України від 1.11.1991 р. № 1771-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12#Text>.
4. Декларація про державний суверенітет України : Закон України від

- 16.11.1990 р. № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>.
5. Загальне положення про міністерство, інший центральний орган державної виконавчої влади, затв. Указом Президента України від 12.03.1996 р. № 179/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179/96#Text>.
6. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
8. Житловий Кодекс України : Закон України від 30.06.1983 № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>.
9. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
10. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

Основна:

1. Основи правознавства України : навч. посіб. / П. М. Каркач та ін. Харків : Еспада, 2008. 340 с.
  2. Основи правознавства України : навч. посіб. / В. О. Головка та ін. Харків : Еспада, 2010. 352 с.
  3. Основи правознавства : навчальний посібник / Венедіктова І. В., Кагановська Т. Є. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2007. 349с. URL: [Основи правознавства Венедіктова І.В..pdf \(kpd.edu.ua\)](#).
  4. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / С. Є. Булавіна, Ю. П. Крисюк, О. М. Юхимюк; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. М. Яцишина. 3-тє вид., зі змінами та доповн. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 196 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23219/3/osn_pravozn_neyur.pdf.
  5. Бисага Ю. М. та ін. Основи правознавства. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2008. 365 с. URL: <http://surl.li/hwmprru>.
- .20

Додаткова:

1. Теорія держави і права : навч. посібник / О. М. Головка та ін. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2010. 276 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/t_d_p.pdf.
2. Теорія держави та права : навч.-метод. посіб. / О. В. Фандалюк, І. П. Зеленко МВС України, Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС. Кіровоград : Кіровоград. юрид. ін-т ХНУВС, 2006. 307 с.
3. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник / М. Ю. Бурдін, І. А. Логвиненко, В. В. Лазарєв; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
4. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. Харків : Право, 2009. 584 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/TEorijaDerjav_2009.pdf.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. Київ :

- НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. URL:
https://www.naiou.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf.
6. Конституційне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Колісник, Ю. Г. Барабаш. Харків : Право, 2008. 416 с. URL:
https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009_2/KONST_PR_2008.pdf.
7. Майданник О. О. Конституційне право України : навч. Посіб. Київ : Алерта, 2011. 380 с. URL:
https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Maid_2011_1.pdf.
8. Конституційне право України : підручник / М. О. Баймуратов. Київ : Правова єдність, 2009. 1008 с. URL: <http://surl.li/jfvxhc>.
9. Цивільне право України: підручник / Д. В. Боброва та ін. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 864 с. URL:
<https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/34/bobrova.pdf>.
10. Яновицька Г. Б. та ін. Цивільне право України: підручник : в 2 т. Львів : «Новий Світ-2000», 2014. 444 с. URL: <http://surl.li/qnlpub>.
11. Парасюк В. М., Парасюк М. В., Грабар Н. М. Цивільне право України в схемах : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів : «Ліга Прес», 2014. 700 с. URL: <http://surl.li/zzbsqb>.
12. Спадкове право в Україні : навч. посібник / Шишка Р. Б.. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с. URL:
https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Shyshka-Spadkove.pdf.
13. Кухарев О. Є. Спадкове право України : підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с. URL:https://pp-ss.pro/wp-content/uploads/2020/08/Kuharev_Spadkove_pravo_Zmist.pdf.
14. Житлове право : навчально-методичний посібник / Є. О. Харитонов, О. М. Берназ-Лукавецька. Одеса : Фенікс, 2019. 120 с. URL:
https://www.fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/NMP-Zhytlove-pravo.pdf
15. Галянтич М. К. Житлове право України : практикум. Київ : МАУП, 2004. 116 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/pr4_05.pdf.21
16. Сімейне право України: підручник / А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с. URL:
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2605/1/simeine%20pr.pdf>
17. Сімейне право України: навчальний посібник / Т. В. Курило. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 316 с. URL:
<http://surl.li/jkaaim>.
18. Сухонос В. В. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. Суми : Університетська книга, 2016. 375 с. URL:
https://www.fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/sukhonos_kriminalne_pravo.pdf.
19. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Конопельською, В. О. Меркулова. Одеса : ОДУВС, 2021. 452 с. URL:
<https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/068ab1fb-fe98-4719-8f74-242c92dd2e52/content>.
20. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с. URL: <http://surl.li/qfecqk>.
21. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. /

- Остапенко О. І. та ін. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с. URL: <http://surl.li/gwxubb>.
22. Господарське право України. Загальна частина: підручник / Г. В. Смолина. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 484 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1051/1/gosp%20pravo.pdf>
23. Правові засади господарської діяльності : навч. посіб. / Є. Підлісний. Умань : «Сочінський М.М.», 2021. 136 с. URL: <http://surl.li/mnzqsl>.
24. Трудове право України: навчальний посібник / В. О. Кучера. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 564 с. URL: <http://surl.li/gewjmc>.
25. Трудове право України: підручник / О. М. Ярошенко. Харків : Національний юридичного університет ім. Ярослава Мудрого, 2022. 376 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/07/27/Trudove.pravo.Ukrayin.u.26.07.2022.pdf>.
26. Правова система України в умовах воєнного стану : збірник наукових праць / О. О. Кот та ін. Одеса : «Гельветика», 2022. 540 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/55634/1/99-123_KRTS_Pravova.systema-Ukrayiny.pdf.
27. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність: навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України. Харків : «ФОП Голембовська О. О.», 2018. 204 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_9_copy.pdf.
28. О. О. Гайдулін, В. Ю. Худолей, І. М. Шаркова Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навчальний посібник. Київ : ПВНЗ «МНТУ імені академіка Юрія Бугая», 2018. 300 с. URL: https://nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/05/msc_3_copy.pdf.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <https://rp.gov.ua/home/>.
3. Офіційний сайт Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів країни. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України. URL: <https://ombudsman.gov.ua/>.
6. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>.